

**Вінницький національний медичний університет
ім. М.І.Пирогова**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор ЗВО з науково-педагогічної
роботи та педагогічних зв'язків

 Інна АНДРУШКО

«30» серпня 2024р.

«ПОГОДЖУЮ»

Завідувач кафедри

 Олександр ОЧЕРЕДЬКО

«26» серпня 2024 р.

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА, ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я»

Спеціальність	222 Медицина
Освітній рівень	Магістр
Освітня програма	ОПП «Медицина», 2022
Навчальний рік	2024-2025
Кафедра	соціальної медицини та організації охорони здоров'я
Лектори	Лекції не передбачені
Контактна інформація	sosted@vntu.edu.ua вул.Пирогова,56 (морфологічний корпус), (0432)55-39-57
Укладач силабусу	Доцент Пилипчук В.Л.

1. Статус та структура дисципліни

Статус дисципліни	Обов'язкова
Код дисципліни в ОПП та місце дисципліни в ОПП	ОК 34. складова циклу дисциплін професійної підготовки
Курс/семестр	6 курс (11-12семестри),
Обсяг дисципліни (загальна кількість годин/ кількість кредитів ЄКТС)	60 годин /2,0 кредити ЄКТС
Структура дисципліни	Практичні заняття - 24 год Самостійна робота - 36 год В цілому: аудиторні заняття – 40%, самостійна поза аудиторна робота – 60%
Кількість змістових модулів	2
Мова викладання	Українська
Форма навчання	Очна (при впровадженні карантинних заходів та воєнного стану дистанційна очна)

2. Опис дисципліни

Коротка анотація курсу, актуальність. Предметним напрямком дисципліни є комплексний аналіз стану громадського здоров'я населення, діяльності системи охорони здоров'я та економічних механізмів її функціонування щодо забезпечення оптимального рівня здоров'я населення і його активного довголіття.

Передреквізити. Для успішного засвоєння дисципліни студенту необхідні знання, отримані в процесі вивчення наступних дисциплін загальної підготовки:

історії медицини, медичної інформатики, етики та деонтології в медицині, основ біоетики та біобезпеки, біостатистики, гігієни та екології, соціології та медичної соціології, основ економічних теорій, медичного права України.

Мета курсу та його значення для професійної діяльності. Метою дисципліни є оволодіння необхідними знаннями, навичками і набуття компетентностей щодо дослідження, аналізу та оцінки показників здоров'я населення, організації, ресурсного забезпечення та діяльності системи охорони здоров'я, розробки з позицій доказової медицини рекомендацій з попередження і усунення шкідливого впливу чинників на здоров'я та з удосконалення організації медичної допомоги населенню і системи громадського здоров'я, її ефективності в народному господарстві країни.

Постреквізити. В процесі вивчення дисципліни набуваються знання, необхідні для успішного засвоєння дисциплін професійної підготовки, а саме: епідеміології та принципів доказової медицини, клінічної імунології, імунопатології та алергології, інфекційних хвороб, в тому числі дитячих інфекційних хвороб, онкології, внутрішніх хвороб, хірургії, педіатрії та інших клінічних дисциплін, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та застосування отриманих знань, умінь та навичок в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

3. Результати навчання.

Після успішного вивчення дисципліни здобувач зможе:

- 1) Аналізувати та оцінювати стан здоров'я населення.
- 2) Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.
- 3) Оцінювати вплив несприятливих чинників на стан здоров'я населення, (індивідуальне, сімейне, популяційне) в умовах медичного закладу за стандартними методиками, оцінювати ризик.
- 4) Визначати пріоритети громадського здоров'я, проводити оцінку потреб, пропонувати науково обґрунтовані заходи та розробляти відповідні стратегії.
- 5) Планувати заходи профілактики захворювань серед населення для запобігання поширеності захворювань.
- 6) Здійснювати адвокацію, комунікацію, та соціальну мобілізацію у сфері громадського здоров'я з використанням різних каналів та технік комунікації.
- 7) Аналізувати та оцінювати діяльність системи охорони здоров'я, її нормативно-правове, фінансове, кадрове забезпечення.
- 8) Проводити статистичний, економічний та фінансово-господарський аналіз ефективності діяльності закладів охорони здоров'я.
- 9) Розробляти та планувати управлінські рішення, спрямовані на вдосконалення діяльності закладів охорони здоров'я.
- 10) Організовувати надання медичних послуг, забезпечувати контроль за якістю наданих послуг на належному рівні.
- 11) Складати стратегічні та тактичні плани економічного розвитку медичного закладу.
- 12) Складати бізнес-проекти у сфері охорони здоров'я.
- 13) Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб.

4. Зміст та логістика дисципліни

Модуль 1. Комплексна оцінка громадського здоров'я та системи його збереження	11-12 семестри 12 год/0,4 кредита	Практичні заняття №№ 1-5 Теми для самостійного опрацювання №№ 1-6
Модуль 2. Економіка охорони здоров'я	11-12 семестри 12 год/0,4 кредита	Практичні заняття №№ 6-10 Теми для самостійного опрацювання №№ 7-8

Дисципліна включає 10 тем, які поділені на 2 тематичних модулі.

Модуль 1. Комплексна оцінка громадського здоров'я та системи його збереження

Тема1. Комплексна оцінка стану здоров'я населення на основі інтегральних показників громадського здоров'я.
Тема 2. Репродуктивне здоров'я населення: стан, аналіз, організація збереження та відновлення.
Тема3. Медико-соціальна експертиза тимчасової та стійкої втрати працездатності в роботі різних лікувально-профілактичних закладів, використання її результатів для аналізу втрати громадського здоров'я та організації реабілітації і соціального захисту.

Тема 4. Організація первинної медичної допомоги міському та сільському населенню, роль профілактики, використання диспансерного методу, значення хоспісної та паліативної допомоги.

Тема5. Організація планової та екстреної медичної допомоги міському та сільському населенню на центральному та територіальному рівнях, нормативні основи, орієнтація на світові стандарти. Особливості організації охорони здоров'я та медичної допомоги дітям.

Модуль 2. Економіка охорони здоров'я

Тема 6. Фінансування системи охорони здоров'я та окремих видів медичної діяльності. Оплата праці в системі охорони здоров'я.Тема1. Застосування економічних механізмів регулювання медичної галузі.

Тема 7. Маркетинг в охороні здоров'я. Ринок послуг в охороні здоров'я.

Організація маркетингової діяльності медичних закладів.

Тема 8. Ціноутворення та регулювання цін на медичні послуги.

Тема 9. Аналіз господарської діяльності медичного підприємства. Методика складання бізнес-плану при організації підприємницької діяльності в сфері охорони здоров'я.

Тема 10 Страхова медицина та медичне страхування, методика розрахунку страхового тарифу.

Календарні плани практичних занять, тематичний план самостійної поза аудиторної роботи, обсяг та напрямки індивідуальної роботи опубліковані на сайті кафедри.

Маршрут отримання матеріалів: Кафедра соціальної медицини та ООЗ/Студенту/Очна форма навчання/ Медицина/ 4 (5) курс/Навчально-методичні матеріали/ або за посиланням <https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-суспільних-наук#>

Доступ до матеріалів здійснюється з корпоративного акаунту студента s000XXX@vnmu.edu.ua.

5. Форми та методи контролю успішності навчання

Поточний контроль на практичних заняттях	Методи: усне або письмове опитування, тестування, електронне опитування, розрахунок та оцінка показників громадського здоров'я та показників діяльності закладів охорони здоров'я, розв'язання ситуаційних задач, їх трактування та оцінка їх результатів
Контроль засвоєння тематичного розділу дисципліни	Методи: усне або письмове опитування, електронне тестування, розв'язання ситуаційних задач, контроль практичних навичок
Підсумковий контроль дисципліни – диференційний залік	Методи: усне опитування та тестування (згідно положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/загальна-інформація/основні-документи)
Засоби діагностики успішності навчання	Теоретичні питання, тести, практично-орієнтовані ситуаційні завдання, контроль засвоєння практичних навичок

6. Критерії оцінювання

Оцінювання знань здійснюється згідно Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/Загальна-інформація/основні-документи>)

Поточний контроль	За чотирьох бальною системою традиційних оцінок: 5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
Проміжні розділові контролю	За чотирьох бальною системою традиційних оцінок
Контроль практичних навичок	За чотирьох бальною системою традиційних оцінок
Підсумковий контроль дисципліни	Оцінка за диференційний залік: 71-80 балів – «відмінно» 61-70 балів – «добре» 50-60 балів – «задовільно» Менше 50 балів – «не задовільно»/не склав
Оцінювання дисципліни:	Поточна успішність – від 72 до 120 балів (конвертація середньої традиційної оцінки за практичні заняття за 120-бальною шкалою): 60% оцінки за дисципліну Підсумковий контроль – від 50 до 80 балів: 40% оцінки за дисципліну Індивідуальна робота – не передбачена Сумарно від 122 до 200 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
180-200	A	відмінно	зараховано
170-179,99	B	добре	
160-169,99	C		
141-159,99	D	задовільно	
122-140,99	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
0-121,99	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	

Критерії оцінювання знань студента

Оцінювання усної/письмової відповіді під час поточного контролю

Оцінка «*відмінно*» виставляється за усну/письмову роботу, в якій студент вірно відповів на всі запитання, або усну відповідь, у якій студент виявив всебічні і глибокі знання програмного матеріалу, тісно пов'язує теоретичні поняття з практикою, висловлює власні обґрунтовані думки щодо розв'язання конкретних організаційно-медичних ситуацій, в наданні медичної допомоги, здатний висувати креативні ідеї. Працює на занятті систематично і ініціативно, при виконанні СРС робить повноцінний інформаційний пошук.

Оцінку «*добре*» заслуговує студент, який виявляє повне знання програмного матеріалу, засвоює основну літературу, рекомендовану програмою, правильно використовує теоретичні положення при вирішенні практичних завдань. Працює на занятті систематично, при виконанні СРС робить самостійний інформаційний пошук.

Оцінку «задовільно» заслуговує студент, який виявляє знання основного програмного матеріалу, але не засвоїв його деталей, допускає неточності, недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність у викладенні програмного матеріалу і відчуває труднощі у виконанні самостійних практичних завдань, обґрунтуванні окремих понять, узагальненні теоретичного матеріалу, формулювання висновків до ситуаційних завдань. До предмету не виявляє особистого інтересу і потребує допомоги у виконанні СРС.

Оцінку «не задовільно» отримує студент, який не засвоює окремі частини програмного матеріалу, не здатен самостійно виконувати елементарні практичні завдання і робити принципові висновки і узагальнення.

Оцінювання виконання практичних навичок під час поточного контролю

Оцінка «відмінно» виставляється студенту, який, знає принципи та послідовність виконання практичного завдання, вміє правильно розрахувати та оцінити показники громадського здоров'я та показники діяльності закладів охорони здоров'я, вірно заповнює облікову медичну документацію, демонструє правильне виконання необхідних практичних навичок, та вірно з чіткими формулюваннями узагальнень та висновків, оформлює протокол.

Оцінка «добре» виставляється студенту, який допускає неточності при виконанні практичного завдання, але здатний самостійно виявити допущені помилки та може продемонструвати виконання практичної навички в цілому, вірно заповнює облікову медичну документацію, акуратно оформлює результати досліджень у протокол практичного заняття.

Оцінка «задовільно» виставляється студенту, який знає основи практичного завдання, але зазнає труднощів при розрахунку та оцінці показників громадського здоров'я та показників діяльності закладів охорони здоров'я, не може продемонструвати повну правильну послідовність практичних навичок, допускає помилки в заповненні облікової медичної документації, не може трактувати в повному обсязі отримані результати, неохайно оформлює протокол.

Оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який не може продемонструвати виконання практичної навички, зазнає значних труднощів при виконанні практичних завдань, не може вірно заповнити облікову медичну документацію, порушує порядок виконання практичної роботи, не реєструє її в протоколі.

Оцінювання виконання тестових завдань під час поточного контролю

Оцінка «відмінно» виставляється студенту, який при проведенні тестового контролю допускається не більше 10% неправильних відповідей (обсяг правильних відповідей 90-100%). Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань надає правильні відповіді на всі питання до тесту.

Оцінка «добре» виставляється студенту, який під час тестового контролю допускає не більше 20% помилок. (обсяг правильних відповідей 70-89 %). Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань надає правильні відповіді на більшість питань до тесту.

Оцінка «задовільно» виставляється студенту, який робить помилки не більш, ніж в 40% тестових завдань (обсяг правильних відповідей 50-69%). Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань надає правильні відповіді тільки на деякі питання до тесту.

Оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який при тестовому опитуванні правильно розв'язує менше 50% тестових завдань. Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань не може надати правильні відповіді на питання до теста.

Оцінювання усної відповіді під час підсумкового контролю (диференційний залік)

Оцінка «відмінно» виставляється студенту, який вірно відповів на всі запитання, під час відповіді виявив всебічні і глибокі знання програмного матеріалу, тісно пов'язує теоретичні поняття з практикою, висловлює власні обґрунтовані думки щодо розв'язання конкретних організаційно-медичних ситуацій, в наданні медичної допомоги. При розв'язанні ситуаційної задачі не лише отримує вірний результат, але й вміє правильно його інтерпретувати.

Оцінку «добре» заслуговує студент, який при відповіді виявляє повне знання програмного матеріалу, правильно використовує теоретичні положення при вирішенні ситуаційної задачі.

Оцінку «задовільно» заслуговує студент, який виявляє знання основного програмного матеріалу, але не засвоїв його деталей, допускає неточності, недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність у викладенні програмного матеріалу. Відчуває труднощі у виконанні ситуаційних завдань.

Оцінку «не задовільно» отримує студент, який не засвоює окремі частини програмного матеріалу, не здатен самостійно розв'язати ситуаційну задачу і зробити принципові висновки і узагальнення.

7. Політика навчальної дисципліни/курсу

Студент має право на отримання якісних освітніх послуг, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану консультативну допомогу під час вивчення дисципліни та опанування практичними навичками. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студентоцентрованою, базується на нормативних документах Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України, статуті університету та порядку надання освітніх послуг, регламентованого основними положеннями організації навчального процесу в ВНМУ ім.М.І.Пирогова та засадах академічної доброчесності.

Дотримання правил розпорядку ВНМУ, техніки безпеки на практичних заняттях. Інструктаж з техніки біологічної безпеки, безпеки поводження з хімічними реактивами та пальниками проводиться на першому практичному занятті викладачем. Проведення інструктажу реєструється в Журналі інструктажу з техніки безпеки. Студент, який не пройшов інструктаж, не допускається до виконання практичних робіт.

Вимоги щодо підготовки до практичних занять. Студент повинен бути підготовленим до практичного заняття, тестові завдання до поточної теми мають бути розв'язані у робочому зошиті, схеми та таблиці заповнені.

На заняття слід приходити вчасно, без запізнення. Студент, який запізнився більше, ніж на 10 хвилин на заняття, не допускається до останнього і повинен його відпрацювати в установленому порядку.

На практичних заняттях студент має бути одягнений в робочу форму (медичний халат, шапочка). Студенти, які не мають робочої форми, не допускаються до заняття.

Студент повинен дотримуватись правил безпеки на практичних заняттях та під час знаходження у приміщеннях кафедри.

Під час обговорення теоретичних питань студенти мають демонструвати толерантність, ввічливість та повагу до своїх колег та викладача; при виконанні практичних завдань робоче місце має зберігатись у порядку та бути прибраним після виконання практичної роботи.

Використання мобільних телефонів та інших електронних девайсів. Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті допускається тільки під час електронного тестування або опитування.

Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни студент має керуватись Кодексом академічної доброчесності ВНМУ ім. М.І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/загальна-інформація/основні-документи/кодекс-академічної-доброчесності>). При порушенні норм академічної доброчесності під час поточного та підсумкових контролів студент отримує оцінку «2» та повинен її відпрацювати своєму викладачу в установленому порядку протягом двох тижнів після отриманої незадовільної оцінки.

Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, установленому в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/загальна-інформація/основні-документи>) у час, визначений графіком відпрацювань (опублікований на сайті кафедри <https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-суспільних-наук#>) черговому викладачу. Для відпрацювання пропущеного заняття студент має надати заповнений протокол робочого зошиту з відповідної теми, пройти тестування та письмово чи усно відповісти на питання до теми заняття. Відпрацювання пропущених лекцій здійснюється після надання конспекту лекційного матеріалу чи підготовки власної презентації з теми пропущеної лекції.

Порядок допуску до підсумкового контролю з дисципліни наведений в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/загальна-інформація/основні-документи>). До підсумкового контролю допускаються студенти, які не мають пропущених невідпрацьованих практичних занять та лекцій та отримали середню традиційну оцінку не менше «3».

Додаткові індивідуальні бали. Індивідуальні бали з дисципліни студент може отримати за індивідуальну роботу, обсяг якої оприлюднений на сайті кафедри в навчально-методичних матеріалах дисципліни, кількість балів визначається за результатами ІРС згідно Положенню про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/загальна-інформація/основні-документи>).

Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозумінь та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, студент повинен подати спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання не вирішено, то студент має право подати звернення до завідувача кафедри згідно Положення про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/загальна-інформація/основні-документи>).

Політика в умовах дистанційного навчання. Порядок дистанційного навчання регулюється Положенням про запровадження елементів дистанційного навчання у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/загальна-інформація/основні-документи>). Основними навчальними платформами для проведення навчальних занять є MicrosoftTeam, GoogleMeets. Порядок проведення практичних занять, відпрацювань та консультацій під час дистанційного навчання оприлюднюється на веб-сторінці кафедри ([https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-соціальної медицини та ООЗ/студенту або <https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-суспільних-наук#>](https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-соціальної-медицини-та-ООЗ/студенту-або-https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-суспільних-наук#)).

Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через месенджери (MS Teams, Viber, Telegram, WhatsApp) або електронну пошту (на вибір викладача) в робочий час.

8. **Навчальні ресурси** Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри. Маршрут отримання матеріалів [https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-соціальної медицини та ООЗ/студенту або <https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-суспільних-наук#>](https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-соціальної-медицини-та-ООЗ/студенту-або-https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-суспільних-наук#)

1) Основна література:

1. Економічний аналіз використання ресурсів в системі охорони здоров'я / В.Д. Парій, Ю.М. Сафонов, Н.М. Захарова та ін. / За загальною редакцією професора В.Д. Парія /. Навч. посібн. – Житомир: «Полісся», 2015. – 148 с.
2. Громадське здоров'я: підручник для студ. вищих мед. навч. закладів. - Вид. 3 – Вінниця: «Нова книга», 2013. – 560 с.
3. Соціальна медицина, громадське здоров'я/ Навч.посібник за заг.ред. проф..В.А.Огнева у 4-х томах. Том 1. Біологічна статистика. Том 2. Громадське здоров'я. Том 3. Організація охорони здоров'я. Том 4. Економіка охорони здоров'я. – Харків, ХНМУ. - 2023.
4. Medical Statistics at a Glance Text and Workbook. Aviva Petria, Caroline Sabin. – Wiley-Blackwell, 2013. – 288 p.
5. Oxford Textbook of Global Public Health, 6 edition. Edited by Roges Detels, Martin Gulliford, Quarraisha Abdool Karim and Chorh Chuan Tan. – Oxford University Press, 2017. – 1728 p.
6. Лекційний курс кафедри.

2) Додаткова література:

1. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення, санітарно-епідемічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я України. 2017 рік / МОЗ України, ДУ «УІСД МОЗ України». – Київ, 2018. – 516 с.
2. Donaldson`s Essential Public Health, Fourth Edition. [Liam J. Donaldson](#), [Paul Rutter](#) – CRC Press, Taylor&Francis Group, 2017 – 374 p.
3. Власов В. В. Введение в доказательную медицину / Власов В. В. – М. : Медиа Сфера, 2001.- 392 с.

4. Oxford Handbook of Public Health Practice, Fourth Edition. Charles Guest, Walter Ricciardi, Ichiro Kawachi, Iain Lang. – Oxford University Press, 2012. – 656 p.
5. Триша Гринхальх. Основы доказательной медицины: пер. с англ. / под ред. И.Н. Денисова, К.И. Сайткулова. – 3-е изд. – М. : ГЭОТАР – Медиа, 2009. – С. 68-91.
6. Банержи А. Медицинская статистика понятным языком: вводный курс / пер. с англ. Под ред. В.П. Леонова. – М. : Практическая медицина, 2007. – С. 146–196.
7. Доказательная медицина. Карманный справочник / Карл Ханеган, Дуглас Баденоч; пер. с англ. под ред. В.И. Петрова. – М. : ГЭОТАР – Медиа, 2011. – С. 121–124.
8. Board Review in Preventive Medicine and Public Health. Gregory Schwaid. - ELSEVIER., 2017. – 450 p.
9. Primer of Biostatistics, Seventh Edition. Stanton A. Glantz – McGraw-Hill Education, 2012. – 320 p.
10. Health economics: textbook. – Vinnytsia: Nova Knyga, 2010. – 112 p.
11. Реброва О.Ю. Мета-анализы и оценка их методологического качества.
12. / О.Ю. Реброва, В.К. Федяева // Медицинские технологии: оценка и выбор. – 2016. – № 1. – С. 10–16.
13. Власов В. В. Эпидемиология / Власов В. В. – М. : ГЭОТАР-МЕД, 2005. - 464 с.
14. 12. Мета-анализ как инструмент доказательной медицины [Электронный ресурс] /
15. [Турдалиева Б.С., Рахматуллаева Н.У., Тен В.Б., и др.] – Режим доступа: <https://kaznmu.kz/press/2012/01/19/мета-анализ-как-инструмент-доказател/>.
16. press/2012/01/19/мета-анализ-как-инструмент-доказател/.
17. Вандербрук Ж. П. В каких случаях данные обсервационных исследований столь же достоверны, как и результаты рандомизированных испытаний / Ж. П. Вандербрук // Междунар. журн. мед. практики. – 2006. - № 2. – С. 43–47.
18. Здоровье 2020 – основы европейской политики и стратегии для XXI века. – ВОЗ, 2013. – 232с.
19. Борщ В.І. Управління закладами охорони здоров'я/ Монографія. – Київ, 2020р.
- 3) Електронні ресурси:
  1. Електронна адреса сайту університету: <http://vnm.edu.ua>
  2. Електронна адреса сайту бібліотеки університету: <http://library.vnm.edu.ua>
  3. Всесвітня організація охорони здоров'я <http://www.who.int/en/>
  4. Центр тестування <https://www.testcentr.org.ua/uk/>
  5. МОЗ України <https://moz.gov.ua/>
  6. Центр громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan>
  7. U.S. National Library of Medicine – Национальная медицинская библиотека США – <http://www.nlm.nih.gov/>
  8. Государственная научно-педагогическая библиотека Украины им. В.О. Сухомлинского – <http://www.dnpb.gov.ua/>
  9. Научная библиотека Харьковского национального медицинского университета – <http://libr.knmu.edu.ua/index.php/biblioteki>
  10. Научная педагогическая библиотека им. К.Д. Ушинского Российской академии образования – <http://www.gnpbu.ru/>
  11. Национальная библиотека Украины им. В.И. Вернадского – <http://www.nbuv.gov.ua/>
  12. Национальная научная медицинская библиотека Украины – <http://www.library.gov.ua/>
  13. Харьковская государственная научная библиотека им. В.Г. Короленка – <http://korolenko.kharkov.com>
  14. Центральная библиотека Пушинского научного центра РАН – <http://cbp.iteb.psn.ru/library/default.html>
  15. Центральная научная медицинская библиотека Первого Московского государственного медицинского университета им. И.М. Сеченова – <http://elibrary.ru/defaultx.asp>
  16. Европейская база данных «Здоровье для всех» www.euro.who.int/ru/home

17. Кохрейнівський центр доказової медицини www.cebm.net
18. Кохрейнівська бібліотека www.cochrane.org
19. Канадський центр доказів в охороні здоров'я www.cche.net
20. Центр громадського здоров'я МОЗ України www.phc.org.ua
21. Українська база медико-статистичної інформації «Здоров'я для всіх»:
<http://medstat.gov.ua/ukr/news.html?id=203>
22. Журнал British Medical Journal www.bmj.com
23. Журнал Evidence-Based Medicine www.evidence-basedmedicine.com

4) Презентації лекцій, методичні рекомендації до практичних занять та СРС.

9. **Розклад та розподіл груп по викладачам** опублікований на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmue.edu.ua/кафедра-суспільних-наук#>).

10. **Питання до проміжних та підсумкового контролів дисципліни** опубліковані на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmue.edu.ua/кафедра-суспільних-наук#>).

Силабус з дисципліни «Соціальна медицина, громадське здоров'я» обговорено та затверджено на засіданні кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я (протокол №1, від «26» серпня 2024 року

Відповідальний за курс

підпис

Валентина ПИЛИПЧУК

Завідувач кафедри

підпис

Олександр ОЧЕРЕДЬКО